

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету міжнародних відносин

Третько В.В.

20 20 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Державне управління та місцеве самоврядування

Назва дисципліни

Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність – 052 Політологія

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма – Політологія

Обсяг дисципліни – 5 кредитів ЄКТС, **Шифр дисципліни** – ОПП.08.

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (цикл професійної підготовки)

Факультет міжнародних відносин

Кафедра права

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни Кредити ЄКТС	Кількість годин						Форма семестрового контролю		
				Аудиторні заняття						Курсова робота	Залік	Іспит
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, у т.ч. ІРС			
Д	3	5	5	68	34		34		82			+
З	4	7	5	12	6		6		138			+

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми

Програма складена М.П. Вавринчук канд. політ. н., доц. М.П. Вавринчук
Підпис автора Вчений ступінь, звання, ініціали, прізвище автора

Схвалена на засіданні кафедри права

Протокол від 28.08 2020 № 1

Зав. кафедри М.П. Вавринчук
Підпис Ініціали, прізвище

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету міжнародних відносин

Голова вченої ради факультету В.В. Третько
Підпис Ініціали, прізвище

2 Пояснювальна записка

Дисципліна «Державне управління та місцеве самоврядування» належить до обов'язкових компонентів професійної підготовки і займає важливе місце у підготовці фахівців освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 052 «Політологія» за освітньо-професійною програмою «Політологія».

Пререквізити – теорія держави і права, конституційне право України та зарубіжних країн, загальна теорія політики.

Кореквізити – вибори та виборчі системи, політичний менеджмент і маркетинг, історія та теорія політичних партій і партійних систем.

Навчальна дисципліна забезпечує:

компетентності: Знання предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатність аналізувати у різних контекстах функціонування політичних акторів та інститутів, а також владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному та глобальному рівнях. Здатність до прийняття управлінських рішень у сфері політичних відносин та до виконання функцій, що забезпечують розв'язання суспільно-політичних проблем, зокрема, політико-організаційних, експертних, дорадчих та консультаційних із урахуванням регіонального контексту.

програмні результати навчання: Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному та глобальному рівнях. Реалізовувати управлінську діяльність у сфері політичних відносин та виконувати політико-організаційні, експертні, дорадчі та консультаційні функції, що забезпечують розв'язання суспільно-політичних проблем із урахуванням регіонального контексту.

Мета дисципліни. Формування у студентів розуміння сутності державно-управлінських відносин, їх правового регулювання та методів реалізації.

Предмет дисципліни. Управління як головна функція держави, співвідношення державного управління та місцевого самоврядування .

Завдання дисципліни. Забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців, що володіють ґрунтовними знаннями щодо державно-управлінських відносин та їх правового регулювання, методів державного управління, характеристик апарату державного управління, співвідношення державного управління та місцевого самоврядування, контролю у сфері державного управління.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: **усвідомлювати** роль державного управління та місцевого самоврядування у реалізації цілей, завдань і функцій держави на основі базових принципів та управлінських технологій; **визначати** управління як головну функцію держави та цілісну систему; **аналізувати, прогнозувати та планувати** напрями діяльності органів державної влади; **давати оцінку** комплексу проблем державного управління та місцевого самоврядування, базуючись на здобутій системі знань; **орієнтуватися** в сучасних тенденціях еволюції державного управління; **аналізувати** впливи політичних ідеологій, політичних режимів на здійснення державного управління та місцевого самоврядування; **розуміти** систему органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні; **розуміти** ключові принципи функціонування влади та публічної політики; **бути здатним** виконувати політико-організаційні, експертні, дорадчі та консультаційні функції на регіональному та національному рівнях; **реалізовувати** управлінську діяльність та виконувати професійні функції, що сприяють розв'язанню державних та місцевих суспільно-політичних проблем; **аналізувати** публічну політику на місцевому та національному рівнях.

3 Структура залікових кредитів дисципліни

Назва теми	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції	практичні заняття	СРС	лекції	практичні заняття	СРС
Тема 1. Державне управління як суспільне явище	2	2	5	2	2	8
Тема 2. Цілі, функціональна та організаційна структура державного управління	2	2	4			8
Тема 3. Сутність і зміст управлінської діяльності	2	2	5			8
Тема 4. Моделі державного управління	2	2	5			7
Тема 5. Система органів державної влади в Україні	2	2	5			8
Тема 6. Центральні органи виконавчої влади в Україні	2	2	5			8
Тема 7. Регіональні органи державного управління	2	2	5			8
Тема 8. Місцеве самоврядування та його роль у державному управлінні	2	2	5			7
Тема 9. Відносини органів публічної влади в системі управління	2	2	4	2	2	8
Тема 10. Державне управління економікою	2	2	5			7
Тема 11. Соціальна політика держави та механізми управління соціальною сферою	2	2	5			8
Тема 12. Державне управління в адміністративно-політичній сфері	2	2	4			7
Тема 13. Основи державної регіональної політики та державне управління територією	2	2	5			8
Тема 14. Організаційно-функціональні механізми регіонального управління	2	2	5	2	2	8
Тема 15. Внутрішня організація та управління органом державної влади	2	2	5			7
Тема 16. Місцеве самоврядування як форма здійснення місцевої влади, його принципи та функції	2	2	5			8
Тема 17. Система, організаційні основи та гарантії місцевого самоврядування в Україні	2	2	5			8
Разом за семестр	34	34	82	6	6	138

4 Програма навчальної дисципліни

4.1 Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	<p>Державне управління як суспільне явище Управління як суспільне явище. Держава як суб'єкт управління суспільними процесами. Сутність, зміст та специфіка державного управління. Системні аспекти державного управління. Принципи державного управління. Основні теорії державного та регіонального управління. Літ.: [1-9].</p>	2
2	<p>Цілі, функціональна та організаційна структура державного управління Цілі державного управління, їх юридичне та ресурсне забезпечення. Поняття й види функцій державного управління. Функціональна структура державного управління. Сутнісні характеристики (рис) організаційної структури державного управління. Державний устрій як основа організації державного управління. Основи побудови організаційної структури державного управління. Літ.: [1-9].</p>	2
3	<p>Сутність і зміст управлінської діяльності Поняття та загальні риси управлінської діяльності. Форми управлінської діяльності. Методи управлінської діяльності. Стадії управлінської діяльності. Управлінські технології: поняття та види. Літ.: [1-9].</p>	2
4	<p>Моделі державного управління Форми держави як основні детермінанти формування моделі державного управління в зарубіжних країнах. Сучасні системи державного управління в країнах світу. Місцеві органи влади в системі публічного управління країн світу: види, структура, компетенції. Моделі взаємодії державних і муніципальних органів в зарубіжних країнах. Літ.: [1-9].</p>	2
5	<p>Система органів державної влади в Україні Конституційні засади побудови структур державного управління в Україні. Верховна Рада та державне управління. Інститут президента та державне управління. Система органів виконавчої влади України: загальна характеристика, управлінські зв'язки. Літ.: [1-9].</p>	2
6	<p>Центральні органи виконавчої влади в Україні Кабінет Міністрів України: структура і компетенція. Міністерства України та їх повноваження. Центральні органи виконавчої влади: їх види, статус, функції. Централізація та децентралізація у структурній організації державного управління. Літ.: [1-9].</p>	2
7	<p>Регіональні органи державного управління Місцеві державні адміністрації в системі державного управління: основні завдання, правовий статус, компетенція. Повноваження, порядок формування та роботи місцевих державних адміністрацій. Структура місцевих державних адміністрацій, їх діяльність. Відносини місцевих державних адміністрацій з іншими органами державної влади. Літ.: [1-9].</p>	2
8	<p>Місцеве самоврядування та його роль у державному управлінні Конституційно-правові засади і правовий статус місцевого самоврядування в Україні. Сучасна система місцевого самоврядування в Україні. Асоціації та інші форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування. Особливості здійснення самоврядування в місті Києві.</p>	2

	Всесвітня Декларація місцевого самоврядування та Європейська Хартія місцевого самоврядування. Літ.: [1-9].	
9	Відносини органів публічної влади в системі управління Основні напрями взаємодії центральних та регіональних органів державної влади з підприємствами, установами і організаціями. Взаємодія органів місцевого самоврядування з підприємницькими структурами, що функціонують в адміністративно-територіальних утвореннях. Взаємовідносини органів державної влади та місцевого самоврядування із судовими і правоохоронними органами. Взаємодія державних органів та органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян. Організація роботи із запитами громадян. Літ.: [1-9].	2
10	Державне управління економікою Державне управління економікою: сутність, функції. Сутність, складові та види державної політики. Об'єктивна необхідність та теоретичні основи державного регулювання економіки. Інструменти державного регулювання економіки. Методи державного регулювання економіки. Механізм фінансово-бюджетного і грошово-кредитного регулювання економіки. Механізм державної підтримки підприємницької діяльності. Механізм управління державним сектором економіки. Державне регулювання розвитку промислового виробництва. Механізм державного регулювання агропромислового виробництва. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Літ.: [1-9].	2
11	Соціальна політика держави та механізми управління соціальною сферою Сутність, цілі, складові соціальної політики та механізм її реалізації. Механізм соціального захисту населення. Показники рівня та якості життя населення як основа моніторингу та прийняття управлінських рішень в галузі соціальної політики. Державне регулювання ринку праці. Державного регулювання розвитку соціальної сфери: освіти, культури, охорони здоров'я. Літ.: [1-9].	2
12	Державне управління в адміністративно-політичній сфері Особливості державного управління в адміністративно-політичній сфері. Національна безпека та державне управління. Літ.: [1-9].	2
13	Основи державної регіональної політики та державне управління територією Державна регіональна політика: сутність та види. Цілі, принципи та завдання державної регіональної політики. Складові державної регіональної політики: особливості формування та реалізації. Регіон як об'єкт регіонального управління: основні ознаки та функції. Регіональне управління: сутність та цілі. Регіональне управління та місцеве самоврядування. Літ.: [1-9].	2
14	Організаційно-функціональні механізми регіонального управління Прогнозування соціально-економічного розвитку регіону: сутність, методичні та організаційні засади. Регіональні програми як інструмент реалізації регіональної політики. Планування в системі регіонального управління. Регіональний аналіз: сутність та методичні засади здійснення. Використання інструментарію регіонального маркетингу в системі регіонального управління. Моніторинг розвитку регіону.	2

	Літ.: [1-9].	
15	Внутрішня організація та управління органом державної влади Орган державної влади як об'єкт організації. Організаційна структура органу державної влади. Сутність і особливості менеджменту органу державної влади. Стратегічне управління в органі державної влади. Інформаційне та комунікаційне забезпечення внутрішньої організації органу державної влади. Підготовка та прийняття рішень в органах державної влади. Зв'язки з громадськістю в системі управлінської діяльності органу державної влади. Літ.: [1-9].	2
16	Місцеве самоврядування як форма здійснення місцевої влади, його принципи та функції Поняття місцевого самоврядування, його організація та основні принципи здійснення. Місцеве самоврядування як частина процесу самоврядування населення, його мета. Право громадян на участь у місцевому самоврядуванні, його реалізація (як безпосередньо так і через виборні органи місцевого самоврядування). Місцеве самоврядування як самостійна форма здійснення народом влади на місцях. Самостійність місцевого самоврядування та його зв'язок із системою органів виконавчої влади. Літ.: [1-9].	2
17	Система, організаційні основи та гарантії місцевого самоврядування в Україні Система місцевого самоврядування, її складові: територіальна громада; сільські, селищні, міські ради; районні та обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст. Виконавчі органи місцевого самоврядування, повноваження голови виконавчого комітету ради. Матеріальна та фінансова основа місцевого самоврядування. Організаційні форми здійснення місцевого самоврядування. Порядок здійснення місцевого самоврядування. Матеріально-фінансове забезпечення як гарантія здійснення місцевого самоврядування. Літ.: [1-9].	2
Разом:		34

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми навчання

Номер лекції	Тема лекції	Кількість годин
1	Державне управління як суспільне явище. Цілі, функціональна та організаційна структура державного управління. Сутність і зміст управлінської діяльності. Моделі державного управління. Система органів державної влади в Україні. Центральні органи виконавчої влади в Україні. Регіональні органи державного управління. Місцеве самоврядування та його роль у державному управлінні. Літ.: [1-9].	2
2	Відносини органів публічної влади в системі управління. Державне управління економікою. Соціальна політика держави та механізми управління соціальною сферою. Державне управління в адміністративно-політичній сфері. Літ.: [1-9].	2
3	Основи державної регіональної політики та державне управління	2

	територією. Організаційно-функціональні механізми регіонального управління. Внутрішня організація та управління органом державної влади. Місцеве самоврядування як форма здійснення місцевої влади, його принципи та функції. Система, організаційні основи та гарантії місцевого самоврядування в Україні. Літ.: [1-9].	
Разом :		6

4.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів *денної* форми навчання

№ п/п	Теми	Кількість годин
1	Тема 1. Державне управління як суспільне явище Літ.: [1-9].	2
2	Тема 2. Цілі, функціональна та організаційна структура державного управління Літ.: [1-9].	2
3	Тема 3. Сутність і зміст управлінської діяльності Літ.: [1-9].	2
4	Тема 4. Моделі державного управління Літ.: [1-9].	2
5	Тема 5. Система органів державної влади в Україні Літ.: [1-9].	2
6	Тема 6. Центральні органи виконавчої влади в Україні Літ.: [1-9].	2
7	Тема 7. Регіональні органи державного управління Літ.: [1-9].	2
8	Тема 8. Місцеве самоврядування та його роль у державному управлінні Літ.: [1-9].	2
9	Тема 9. Відносини органів публічної влади в системі управління Літ.: [1-9].	2
10	Тема 10. Державне управління економікою Літ.: [1-9].	2
11	Тема 11. Соціальна політика держави та механізми управління соціальною сферою Літ.: [1-9].	2
12	Тема 12. Державне управління в адміністративно-політичній сфері Літ.: [1-9].	2
13	Тема 13. Основи державної регіональної політики та державне управління територією Літ.: [1-9].	2
14	Тема 14. Організаційно-функціональні механізми регіонального управління Літ.: [1-9].	2
15	Тема 15. Внутрішня організація та управління органом державної влади Літ.: [1-9].	2
16	Тема 16. Місцеве самоврядування як форма здійснення місцевої влади,	2

	його принципи та функції Літ.: [1-9].	
17	Тема 17. Система, організаційні основи та гарантії місцевого самоврядування в Україні Літ.: [1-9].	2
Разом:		34

Перелік практичних занять для студентів *заочної* форми навчання

№ п/п	Теми практичних занять	Кількість годин
1	Державне управління як суспільне явище. Цілі, функціональна та організаційна структура державного управління. Сутність і зміст управлінської діяльності. Моделі державного управління. Система органів державної влади в Україні. Центральні органи виконавчої влади в Україні. Регіональні органи державного управління. Місьцеве самоврядування та його роль у державному управлінні. Літ.: [1-9].	2
2	Відносини органів публічної влади в системі управління. Державне управління економікою. Соціальна політика держави та механізми управління соціальною сферою. Державне управління в адміністративно-політичній сфері. Літ.: [1-9].	2
3	Основи державної регіональної політики та державне управління територією. Організаційно-функціональні механізми регіонального управління. Внутрішня організація та управління органом державної влади. Місьцеве самоврядування як форма здійснення місцевої влади, його принципи та функції. Система, організаційні основи та гарантії місцевого самоврядування в Україні. Літ.: [1-9].	2
Разом:		6

4.3 Зміст самостійної (у т.ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів *денної* форми навчання полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з рекомендованих джерел інформації (нормативні документи, підручники, посібники та ін.), підготовці до практичних занять, тестування з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних домашніх завдань тощо.

Обсяг самостійної роботи з дисципліни «Конституційне право України та зарубіжних країн» становить 82 години. Вона включає:

- опрацювання теоретичного матеріалу (конспекту лекцій, навчальної літератури);
- опрацювання додаткової літератури при підготовці до практичних занять;
- виконання домашніх завдань;
- підготовку до контрольних заходів.

Зміст самостійної роботи студентів *денної* форми навчання

Номер тижня	Тема заняття	Вид самостійної роботи	Кількість годин
----------------	--------------	------------------------	--------------------

1	Тема 1. Державне управління як суспільне явище	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	5
2	Тема 2. Цілі, функціональна та організаційна структура державного управління	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
3	Тема 3. Сутність і зміст управлінської діяльності	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	5
4	Тема 4. Моделі державного управління	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	5
5	Тема 5. Система органів державної влади в Україні	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	5
6	Тема 6. Центральні органи виконавчої влади в Україні	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	5
7	Тема 7. Регіональні органи державного управління	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	5
8	Тема 8. Місцеве самоврядування та його роль у державному управлінні	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	5
9	Тема 9. Відносини органів публічної влади в системі управління	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до усного опитування, тестування та поточного контролю.	4
10	Тема 10. Державне управління економікою	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	5
11	Тема 11. Соціальна політика держави та механізми управління соціальною сферою	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	5
12	Тема 12. Державне управління в адміністративно-політичній сфері	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	4
13	Тема 13. Основи державної регіональної політики та державне управління територією	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	5
14	Тема 14. Організаційно-функціональні механізми регіонального управління	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	5
15	Тема 15. Внутрішня організація та управління органом державної влади	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	5
16	Тема 16. Місцеве самоврядування як форма здійснення місцевої влади, його принципи та функції	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до усного опитування та поточного контролю.	5
17	Тема 17. Система, організаційні основи та гарантії місцевого	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до усного опитування, поточного та підсумкового контролю.	5

	самоврядування в Україні		
			Разом: 82

Зміст самостійної роботи студентів заочної форми навчання

Студенти *заочної* форми навчання виконують контрольну роботу, яка включає три теоретичних питання. Вимоги до її виконання, методичні вказівки і варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожен студент отримує на кафедрі у період настановної сесії, або в електронному освітньому ресурсі дисципліни в Модульному середовищі для навчання ХНУ.

5 Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних і сучасних методів та технологій. Зокрема, під час лекції використовуються методи проблемного навчання та візуалізації для активізації пізнавальної діяльності студентів. Під час практичних занять застосовуються активні та інтерактивні методи навчання (зокрема, дискусії, навчальні ігри, моделювання прийняття владних рішень, опрацювання нормативно-правових актів тощо), які мають за мету набуття студентами практичних навичок у сфері державно-управлінських відносин.

6 Методи контролю

Оцінювання студентів здійснюється у формах поточного та підсумкового контролю. Поточний контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється впродовж семестру з метою оцінювання рівня засвоєння ними навчального матеріалу під час усіх видів навчальних занять. Поточний контроль здійснюється під час лекційних та практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. Поточний контроль проводиться у формах усного та письмового опитувань, тестування, перевірки домашніх завдань та ін. Семестровий контроль проводиться у формі іспиту.

7 Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Система оцінювання навчальних досягнень студентів базується на аналізі знань і практичних навичок та здійснюється відповідно до Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті. Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною *чотирибальною* шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх виконаних видів навчальної роботи з урахуванням вагових коефіцієнтів. Вагові коефіцієнти визначаються структурою дисципліни і важливістю окремих видів її робіт. Для практичних занять встановлюється обов'язковий мінімум оцінок, які має отримати студент впродовж семестру, щоб виконати програму дисципліни.

При оцінюванні знань студентів використовуються різні види контролю, зокрема: усне та письмове опитування на занятті, тестування, контрольна робота, перевірка домашніх практичних завдань. Оцінка на практичному занятті складається з таких елементів: знання матеріалу теми; вміння обґрунтувати думку та оперувати основними категоріями; рівень залученості до дискусій на практичному занятті. Пропущене практичне заняття студент зобов'язаний відпрацювати у визначений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до закінчення теоретичного навчання у семестрі.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота	Семестровий контроль
Опитування на практичних заняттях (мінімальна кількість оцінок – 4)	Тестування	Іспит
ВК*: 0,5	0,1	0,4

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота	Самостійна, індивідуальна робота		Семестровий контроль
Опитування на практичних заняттях	Контрольна робота		Іспит
	Якість виконання	Захист	
ВК*: 0,3	0,1	0,1	0,5

Умовні позначення: ВК – ваговий коефіцієнт.

Критерії оцінювання за видами робіт

Оцінювання усних та письмових опитувань на практичних заняттях і оцінювання контрольних робіт

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій оцінювання
Відмінно (5)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічно структуровану відповідь державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення контрольної роботи. Здобувач вищої освіти не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре (4)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; усвідомлено використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; відповідь грамотна, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві-три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (3)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури дисципліни, допускає неточності і <i>суттєві помилки</i> у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у

	відповіді.
Незадовільно (2)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачу вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Оцінювання тестових завдань

Тест для кожного студента складається з двадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 20. Оцінювання здійснюється за інституційною чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, наведена у таблиці.

Сума балів за тестові завдання	1-10	11-14	15-18	19-20
Оцінка за інституційною шкалою	2	3	4	5

На тестування відводиться 25 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей.

Семестровий контроль (іспит)

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контрольного заходу (іспиту). Студент, який отримав середньозважений бал за поточну роботу 3,0 та вище, але не здав підсумковий контрольний захід (іспит), вважається таким, що має академічну заборгованість.

Підсумковий контрольний захід (іспит) відбувається у комбінованій формі – письмова складова та усне опитування. Після перевірки письмової роботи викладач може поставити студенту запитання щодо змісту його відповідей. Завданнями семестрового контролю є перевірка: розуміння студентом програмного матеріалу в цілому; логіки та взаємозв'язків між окремими розділами; рівня досягнення програмних результатів навчання; здатності творчо використовувати накопичені знання і набуті компетентності; уміння сформулювати своє ставлення до об'єкту вивчення.

Екзаменаційний білет складається з таких елементів: три теоретичних питання. Максимальна кількість балів за кожен правильну відповідь на теоретичне питання – 3. Узагальнена оцінка за іспит виводиться як сума балів з усіх завдань.

Норми оцінювання. При оцінюванні беруться до уваги наступні критерії: правильність, повнота, глибина та усвідомленість відповіді, а також послідовність викладення відповіді, вміння формулювати та логічно структурувати думки, аргументувати свою позицію.

Максимальна сума балів, яку може отримати студент – 9.

Загальна сума балів за всі завдання	0-2	3-5	6-8	9
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до Електронного журналу. За інституційною шкалою ставиться відповідна оцінка, а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання	
A	4,75–5,00	5	<i>Відмінно</i> – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4	<i>Добре</i> – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками

C	3,75–4,24	4	Незараховано	<i>Добре</i> – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2		<i>Незадовільно</i> – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		<i>Незадовільно</i> – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

8 Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Управління як суспільне явище, еволюція його змісту, його багатогранність.
2. Системний підхід як методологія державного управління та методи його впровадження.
3. Сутність, зміст та специфіка державного управління.
4. Державне управління в системі інших суспільних дисциплін.
5. Державне управління як наука та навчальна дисципліна.
6. Основні теорії управління: класична, людських відносин, мотивації, бюрократизації, загальна теорія систем.
7. Школи управління: американська, європейська, японська та ін.
8. Конституційні засади виконавчої влади та державного управління в Україні.
9. Державне управління як діяльність виконавчо-розпорядчого характеру.
10. Сутність та об'єктивні умови й фактори, що детермінують зміст державного управління.
11. Система органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні.
12. Основні складові державного апарату, види органів, що входять в його систему, та їх компетенція.
13. Центральні органи виконавчої влади: права, компетенція, функції.
14. Територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади: права, компетенція, функції.
15. Місцеві державні адміністрації та їх місце в системі державного управління.
16. Місцеве самоврядування та його особлива роль у державному управлінні.
17. Сучасні принципи державного управління, джерела їх виникнення та формування.
18. Зміст принципів державного управління.
19. Риси та складові елементи системи державного управління (діяльність, відносини, взаємозв'язок, вплив, ціль, суб'єкт, об'єкт, інформація).
20. Загальні риси управлінської діяльності.
21. Стадії управлінської діяльності та управлінські технології: поняття та види.
22. Функції, форми та процедури державного управління.
23. Сутність та зміст наукового управління суспільством.
24. Методи управлінської діяльності: морально-етичні, економічні, адміністративні.
25. Поняття та сутність цілей державного управління.
26. Цілеспрямованість як обов'язкова властивість державного управління.
27. Механізм формування та обґрунтування цілей.
28. Поняття основних завдань та види функцій державного управління, їх класифікація.
29. Організаційно-правові аспекти регіонального управління.
30. Функціональна структура державного управління: сутність та умови її побудови.
31. Роль та місце регіонального управління в загальній системі державного управління.
32. Адміністративна реформа в Україні, проблеми і перспективи реформування системи територіальної організації влади та територіального управління в Україні.
33. Сутнісні характеристики (риса) організаційної структури державного управління.
34. Основи побудови організаційної структури державного управління.

35. Поняття організаційної структури органу державної виконавчої влади.
36. Взаємодія центральних, регіональних та місцевих органів державної влади і самоврядування.
37. Організаційно-правова (нормативна) форма реалізації державної влади.
38. Сутність та призначення організаційного проектування.
39. Розмежування функцій і повноважень місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.
40. Побудова матриці розподілу функціональних обов'язків та організаційної структури в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування.
41. Поняття та суть управлінського рішення.
42. Місце нормативно-правових актів у системі управлінських рішень.
43. Зміст процесу підготовки та прийняття управлінського рішення та її етапи.
44. Основні етапи та механізми процесу організації виконання управлінського рішення.
45. Вимоги, що ставляться до управлінських рішень: наукова обґрунтованість, законність, конкретність, несуперечливість, реальність, своєчасність, інформативність.
46. Види забезпечення діяльності виконавців управлінського рішення.
47. Технологія процедури прийняття рішення (надання рішенню юридичної сили).
48. Можливості уніфікації та використання типових управлінських рішень у державному управлінні.
49. Підведення підсумків виконання рішень та оцінка роботи за основними напрямками діяльності.
50. Поняття, зміст і призначення контролю та обліку в державному управлінні.
51. Місце і роль контролю в системі державного управління.
52. Контроль та облік — необхідні умови ефективного функціонування органів виконавчої влади та виконання конкретних управлінських рішень.
53. Система контролю в органах виконавчої влади, її організаційне, методичне та правове забезпечення.
54. Забезпечення правового регулювання контролю у сфері державного управління.
55. Громадський контроль: поняття, цілі, об'єкти, форми, суб'єкти, структура.
56. Методи та форми контролю в органах виконавчої влади.
57. Процедура та стадії контрольної діяльності.
58. Зміст комплексного інспектування, контрольних, цільових та наскрізних перевірок.
59. Поняття, сутність та зміст інформаційного забезпечення державного управління.
60. Зміст і роль інформації в управлінській діяльності.
61. Поняття та сутність категорії «інформаційний ресурс».
62. Напрями інформатизації державного управління.
63. Впровадження сучасних методів і технічних засобів у процес інформаційного забезпечення управління.
64. Вплив інформатизації на технології організації управлінської діяльності.
65. Оптимізація процесів збирання, обробки та видачі інформації.
66. Сутність правового регулювання інформатизації державного управління.
67. Основні напрямки підвищення ефективності інформаційного забезпечення державного управління.
68. Роль інформатизації в управлінській діяльності та уніфікації управлінських документів.
69. Поняття та зміст інформаційної відкритості державних органів та вищих посадових осіб держави.
70. Обсяг та характер відомостей, що підлягають оприлюдненню, і його порядок.
71. Зміст відомостей, що підлягають опублікуванню в пресі, та зміст інформаційного повідомлення.
72. Порядок обов'язкового декларування вищими посадовими особами майна і доходів та їх відповідальність за подання неправдивих відомостей.
73. Створення та функціонування державної інформаційної системи, що містить інформацію про органи державної влади, та умови доступу до неї.
74. Громадянин у державному управлінні, його права та обов'язки.
75. Поняття та зміст звернення громадян та вимоги, що ставляться до них.

76. Перелік рішень (дій), що підлягають оскарженню, та обмеження, що встановлюються при розгляді скарг громадян.
77. Порядок і терміни подання й розгляду звернень громадян.
78. Права громадян та обов'язки органів державного управління та їх посадових осіб щодо розгляду звернень громадян.
79. Міжнародні стандарти з питань прав та обов'язків громадянина, стан і практика їх реалізації в Україні.
80. Забезпечення принципу соціальної справедливості в діяльності органів державного управління.
81. Якісний рівень кадрів апарату управління та його вплив на забезпечення прав і свобод громадян.
82. Загальне визначення ефективності державного управління: поняття, види та критерії.
83. Зовнішня ефективність державного управління.
84. Внутрішня ефективність державного управління.
85. Спеціальні критерії ефективності організації та ефективності об'єкта державного управління.
86. Ефективність діяльності державних органів і посадових осіб: поняття, критерії.
87. Механізм підвищення ефективності державного управління.
88. Об'єкти порівнянь в оцінці ефективності державного управління.
89. Організаційно-технічний напрямок раціоналізації трудових процесів.
90. Цілі та суть індивідуального планування праці співробітників.
91. Методика індивідуального планування праці державних службовців, облік робіт та фактичних витрат часу на їх виконання, розробка оптимального режиму праці.
92. Проблеми реформування державного управління виходячи з радикальної зміни змісту розвитку суспільства.
93. Адміністративна реформа та проблеми підвищення ефективності діяльності органів державного управління.
94. Проблеми реформування державного управління та подолання суперечностей державних і приватних інтересів у ньому.
95. Концептуальні засади реформування місцевих органів виконавчої влади.
96. Основні напрямки державної регіональної політики.
97. Поняття та предмет місцевого самоврядування.
98. Право громадян на участь у місцевому самоврядуванні.
99. Шляхи реалізації права громадян у місцевому самоврядуванні.
100. Зміст місцевого самоврядування як самостійної форми здійснення народом влади на місцях.
101. Сфера громадської активності і самостійності місцевого самоврядування
102. Підзвітність та підконтрольність органів місцевого самоврядування.
103. Система правових норм, що регулює здійснення місцевого самоврядування.
104. Права територіальної громади — жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.
105. Форми прямого волевиявлення, завдяки яким населення безпосередньо здійснює місцеве самоврядування.
106. Індивідуальні та колективні письмові звернення жителів до органів місцевого самоврядування та посадових осіб і службовців.
107. Сутність місцевого самоврядування як однієї із засад конституційного устрою держави.
108. Перспективи розвитку демократичних засад організації систем місцевого самоврядування.
109. Зміст загальноприйнятого в більшості розвинених країн світу еталону місцевого самоврядування та норм Європейської хартії про місцеве самоврядування.
110. Конституція України про місцеве самоврядування як один з елементів конституційного устрою.
111. Організаційна відокремленість місцевого самоврядування та його органів від органів державної виконавчої влади.
112. Відтворення сутнісних ознак та характерних рис місцевого самоврядування в його

принципах.

113. Принципи як критерії оцінки діючої системи місцевого самоврядування в Україні.

114. Зміст принципів народовладдя, законності, гласності, колегіальності, поєднання місцевих і державних інтересів.

115. Зміст принципів виборності, правової, організаційної та матеріально-фінансової самостійності, підзвітності та відповідальності перед територіальними громадами, державної підтримки та гарантій захисту прав місцевого самоврядування.

116. Сприяння місцевого самоврядування оптимальному поєднанню місцевих і загальнодержавних інтересів.

117. Зміст основних функцій місцевого самоврядуванням: управління комунальним майном, затвердження і контроль за виконанням програм соціально-економічного та культурного розвитку, бюджетів відповідних адміністративно-територіальних одиниць.

118. Зміст основних функцій місцевого самоврядуванням: встановлення місцевих податків і зборів; утворення, реорганізація та ліквідація комунальних підприємств, організацій і установ, контроль за їх діяльністю, забезпечення проведення і реалізації результатів місцевих референдумів.

119. Зміст основних функцій місцевого самоврядуванням: соціально-економічне програмування, вирішення питань щодо володіння і відчуження комунального майна, обговорення і затвердження бюджету місцевого самоврядування.

120. Врахування загальнодержавних інтересів, потреб розвитку відповідної території, соціальних і політичних запитів населення при реалізації функцій органами місцевого самоврядування.

9 Методичне забезпечення

Навчальний процес з дисципліни «Державне управління та місцеве самоврядування» в достатній кількості забезпечений необхідними навчально-методичними матеріалами, що розміщені в модульному середовищі для навчання Moodle. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=6597>.

10 Рекомендована література

Основна

1. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування. Навч. посіб. – К.: Юрінком, 2001.
2. Журавський В. С., Серьогін В. О., Ярмиш О. М. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник. - К.: Вид. дім, 2003.
3. Рубців В. П., Фіалко С. В. Державне будівництво і місцеве самоврядування: Навч. посіб. для дистанц. навч. – К.: Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини “Україна”, 2005.
4. Годованець В. Ф. Конституційне право України: Конспект лекцій. – К.: МАУП, 2002.
5. Коліушко І. Б. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні. – К.: Факт, 2002.
6. Малиновський В. Я. Державне управління: Навч. посіб. – К.: Атіка, 2009. – 608 с.
7. Муніципальне право України: Підручник / За ред. В. Ф. Погорілка, О. Ф. Фрицького. – К.: Юрінком Інтер, 2001.
8. Тетарчук І.В. Муніципальне право України: Навчальний посібник. – К.: ЦНЛ, 2019. – 206 с.
9. Державне будівництво і місцеве самоврядування: Навч. посіб. / укл. Серьогіна С. Г., Лялюк О. Ю, Бодрова І. І. – К., 2020. – 212 с.

Додаткова

1. Місцеве самоврядування в Україні: історія, сучасність, перспективи розвитку. - К., 2000.
2. Мельник А. Ф. Основні моделі місцевого самоврядування // Державне управління, державна служба і місцеве самоврядування: Монографія / Кол. авт.; За заг. ред. проф. О. Ю. Оболенського. - Хмельницький: Поділля, 1999.

3. Мельник А. Ф., Оболенський О. Ю., Васіна А. Ю., Гордієнко Л. Ю. Державне управління: Навч. посіб. - К. Знання-Прес, 2003. - 343 с.
4. Мельник А. Ф. Державне управління // Державна служба: Посіб. для викладачів, магістрів та держ. службовців. - Луганськ: Схід-ноукр. держ. ун-т, 2000. - Ч. 1.
5. Михасюк І., Мельник А., Крупка М., Залога З. Державне регулювання економіки. - К.: Атіка; Ельга-Н, 2000.
6. Основи муніципального права України: Навч. посіб. / За ред. проф. М. І. Корнієнка. - К.: Знання, 2000.
7. Основи конституційного права в Україні / За ред. акад. АПрН України В. В. Копейчикова - К.: Юрінком, 1997.
8. Принципи Європейської хартії місцевого самоврядування. - К., 2002.

11 Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
2. Електронна бібліотека університету.
Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/plage_lib.php.
3. Інституційний репозитарій ХНУ. Доступ до ресурсу: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>.